

Toepassing verantwoord hout is gezamenlijke
inspanning opdrachtgever en aannemer

Bouw verwerkt duurzaam geproduceerd hout

Jaarlijks verdwijnt er oerbos met een oppervlak zo groot als viermaal Nederland. Ook in de bouwwereld is men begaan met het voorbestaan van deze bossen. Bouwfonds bijvoorbeeld, sloot een convenant over duurzaam geproduceerd hout. In overheidsgebouwen mag uitsluitend nog hout worden gebruikt, dat aantoonbaar niet uit oerbos komt. Bouwondernemers onderscheiden zich met certificaten op dezelfde manier. Maar wat is duurzaam geproduceerd? Hoe herken je dat hout? En hoe zit het met de verkrijgbaarheid van minder courante afmetingen?

Het gebruik van duurzaam geproduceerd hout heeft begin jaren negentig een impuls gekregen. Milieuorganisaties en producenten gingen toen om tafel zitten om afspraken te maken over de voorwaarden waaronder je spreekt van verantwoorde houtproductie. Bestrijding van rooibouw op de natuurlijke bossen en oerwouden was (en is) van alle partijen de inzet. Het resultaat is een keurmerk dat onder de naam FSC bekend is geworden.

FSC staat voor Forest Stewardship Council. Het keurmerk omvat onder meer afspraken over nieuwe aanplant van bomen als er gekapt wordt en registratie van het complete traject dat het hout aflegt vanaf rooien tot toepassing door de eindafnemer. Een administratieve plicht dus voor producent, houthandel, aannemer of, als het om de consumentenmarkt gaat, de doe-het-zelf zaken. Ten minste, als de betrokken bedrijven zich verplichten FSC-hout te leveren of als het bestek dat voorschrijft.

Visie

"Die administratie valt nog wel mee," zegt Guus van den Heuvel, huisvestingsadviseur houtconstructie bij bouwbedrijf Hendriks Coppelmanns uit Uden/Eindhoven. "Je hoeft eigenlijk niet meer te doen dan een kopie te maken van de offerte en die archiveren. Daar staan alle noodzakelijke gegevens op." Het bedrijf heeft een afdeling houtconstructies en is sinds anderhalf jaar in het bezit van een FSC-certificaat. Het certificaat past in de visie van het bedrijf waarin de zorg voor het milieu een bijzondere plaats inneemt. De certificaathouder wordt met enige regelmaat gecontroleerd op zijn verplichtingen. Behalve registratie van de houtstroom bestaat die uit een gescheiden opslag van de FSC-houtvoorraad. Dat vereist de nodige zorg, maar heel complex is het allemaal niet.

Verkrijgbaarheid

Moeilijker is de verkrijgbaarheid van de afmetingen die minder courant zijn. Van den Heuvel: "In de projecten die we zelf ontwikkelen passen we in principe uitsluitend FSC-hout toe. Af en toe stuiten we

daarbij op praktische bezwaren. Onlangs hebben we een woningbouwproject gerealiseerd. Kozijnen, spanthout tot en met de plinten; alles was prima op voorraad leverbaar. Of het nu ging om hardhout- of zacht houtsoorten. Voor de balklaag, echter, liep het mis. Van een bepaalde zwaarte hadden we lengtes van twee meter nodig. Maar de handel kon die afmeting alleen in lengtes van drie meter leveren. Dat werd ons te duur. Je blijft dan gewoon met teveel resthout zitten."

Ook ontstaan er leverproblemen als de opdrachtgever de FSC-norm oplegt aan houtsoorten die nauwelijks voorhanden zijn. Als voorbeeld noemt Van den Heuvel meranti, dat voorheen op grote schaal is verwerkt. "Mogelijk hanteert men oude bestekken en voegt men er eenvoudigweg de keurmerkeis aan toe. Als je de praktijk kent, dan weet je dat er maar moeilijk aan te komen is. Sapupira is bijvoorbeeld

een soort in dezelfde hardheidsklasse waar je veel gemakkelijker aan kunt komen." Op zich is dit probleem eenvoudig te voorkomen als opdrachtgevers zich laten voorlichten door gecertificeerde bedrijven of door de Nederlandse vertegenwoordiging van het internationale keurmerk. Ook het Wereld Natuur Fonds is op de hoogte. De verkrijgbaarheid van de minder courante afmetingen zou volgens de medewerker van de Brabantse bouwonderneming verbeterd kunnen worden door met name grote Scandinavische houtproducenten te motiveren volgens de FSC-norm te leveren.

Prijzen

Ook Coopmans Bouw uit Deurne is een bouwbedrijf dat het duurzaam bouwen heeft verankerd in de bedrijfsvoering. De toepassing van zoveel mogelijk FSC-hout is al bijna een vanzelfsprekendheid. Net als bij het Udense collega-bedrijf

signaleert projectleider Frank van der Heijden op bepaalde momenten een minder flexibele aanvoer van het gewenste hout. "Niet alles is op afroep beschikbaar." Ook vindt hij de prijzen van het FSC-hout weinig stabiel. "Je weet nooit of de prijzen die afgegeven zijn in de offerte nog gelden als het hout voor het project daadwerkelijk besteld moet worden. En kun je ook inderdaad de hoeveelheden krijgen die je wenst? Het zijn voor ons nog steeds onzekerheden waar we mee te kampen hebben. Maar we zijn eerder positief gestemd doordat de vraag naar het hout groeit. Marktwerving zal op termijn de genoemde tekortkomingen wegnemen."

Beide aannemers merken overigens dat de particuliere opdrachtgever nog nauwelijks waarde hecht aan het keurmerk. Van der Heijden: "Door de bank genomen kunnen we ons bij deze groep niet echt profileren met het FSC-label.

Bij het Udense bouwbedrijf Hendriks Coppelmans wordt zoveel mogelijk FSC-hout toegepast. Bij deze gevelelementen zijn echter niet alle maten te verkrijgen met het keurmerk.

Natuurlijk laten we niet na te melden dat de materialen en producten die we verwerken duurzaam zijn. Toch zie je dat het de meesten om het even is waar het hout vandaan komt. Uitzondering is het tropisch hardhout. Het regenwoud spreekt meer tot de verbeelding dan de bossen in Scandinavië of Noord-Amerika. Men gaat ervan uit dat men daar sowieso zorgt voor een goede herplant doordat de producenten afhankelijk zijn van een gezonde bosbouw. Voor professionele opdrachtgevers ligt dat duidelijk anders. Daar is het label een begrip en - als gezegd - het duikt regelmatig op in de bestekken."

Langere levertijden

Arnold van Krefeld, hoofd Bossenprogramma van het Wereld Natuur Fonds, weet wat er onder de aanneemers leeft. "Zeker, het komt voor dat niet alle hout direct op afroep beschikbaar is. Hoewel ik weet dat het niet altijd mogelijk is, zou het goed zijn als men rekening zou houden met wat langere levertijden

dan gebruikelijk en het hout in een vroeger stadium bestellen." Toch zijn er volgens hem heel wat houthandelaren die grote hoeveelheden ineens kunnen leveren en goed gesorteerd zijn.

Onafhankelijk

Inmiddels zijn er meerdere keurmerken waarmee houtleveranciers zich profileren als ondernemingen die een verantwoord bosbeheer voorstaan. Een ongewenste situatie vindt Krefeld. "De markt ziet zo langzamerhand door het keurmerkenbos de bomen niet meer. En hoe onafhankelijk zijn die? Weet je zeker dat een bepaald keurmerk betrouwbaar is of liggen er commerciële overwegingen aan ten grondslag? Ze zijn allereerst ontstaan nadat een deel van de handel onder FSC-paraplu steekhoudende afspraken heeft gemaakt over de betekenis van verantwoord bosbeheer. Dat geldt ook voor de PEFC, een initiatief van een aantal Scandinavische met name Finse producenten. Ze kunnen daarmee niet verhullen dat het Forest Stewardship Council momenteel de

Meer informatie:
'Houtambassadeur'
Ferry Haijemaïje
T 0487-595246
M 06-22880318

**FSC Nederland /
Stichting Goed Hout!**
Postbus 118
3970 AC Driebergen
T 030-6926398
F 030-6922978
E info@fscnl.org
W <http://www.fscnl.org>

BouwNed
Dr. ing. Peter Fraanje
senior beleidsmedewerker
Milieu & Innovatie
E p.fraanje@bouwned.nl
T 0182-693704/775

enige instelling is die echt onafhankelijke controle kan uitoefenen. Daarmee propageer ik overigens niet een monopoliepositie van het FSC. Elke instelling die onder gelijksoortige of betere condities controleert heeft, wat het WNF betreft, recht van bestaan. En als de PEFC de voorwaarden van FSC onderschrijft en doorvoert, dan zijn ook allianties denkbaar. Dan wel bij voorkeur met één gezicht naar de markt. Dat schept duidelijkheid."

FSC hanteert de volgende tien principes voor goed bosbeheer.

1. Het bosbeheer moet de nationale wetten evenals internationale afspraken en overeenkomsten, en de principes en criteria van FSC respecteren.
2. Het gebruik en eigendom van het bos zijn vastgelegd en rechtsgeldig.
3. De rechten en gebruiksrechten van inheemse volkeren worden erkend en gerespecteerd.
4. Bosbeheer is gericht op het handhaven of verbeteren van het lange termijn welzijn van bosarbeiders en lokale gemeenschappen in sociale en economische zin.
5. De bosproducten en -diensten moeten efficiënt gebruikt worden, opdat de economische, ecologische en sociale voordelen worden veiliggesteld.
6. De ecologische functies en biodiversiteit van het bosgebied worden beschermd.
7. Er is een duidelijk beheerplan op schrift, waarin doelen en middelen uiteengezet zijn.
8. De sociale, economische en ecologische gevolgen van de activiteiten in het bos worden regelmatig gecontroleerd.
9. Bossen met hoge natuurwaarde moeten behouden en op hun waarde geschat worden.
10. Plantages moeten een aanvulling vormen op natuurlijke bossen, maar mogen natuurlijke bossen niet vervangen en moeten in overeenstemming met principes 1 t/m 9 beheerd worden.